

MARIA GENOVA

**'MAN IS
STOER,
VROUW IS
HOER'**

12 jaar getrouwd
met een loverboy

CONSERVE

Het begin van een nachtmerrie

Ik mag geen vrienden hebben, ik mag niet werken en ik mag niet naar school. 'Ik ben hier de man in huis en ik zorg voor je,' zegt Sertan. Net wat je zorgen noemt. Ik heb me nog nooit zo verwaarloosd en eenzaam gevoeld. Sertan zegt dat ik nooit een andere man zou kunnen krijgen, omdat ik inmiddels oud en lelijk ben geworden.

Zelf schept hij op dat tientallen vrouwen zo smoorverliefd op hem werden dat ze zelfs bereid waren om hun lichaam te verkopen. Tot voor kort geloofde ik daar geen woord van. Inmiddels ben ik bang dat hij de waarheid spreekt.

Enkele politieagenten bestormden vanochtend ons huis en namen Sertan mee. Twee vrouwen schijnen aangifte tegen hem te hebben gedaan.

Mijn man een loverboy? Ik kan het haast niet geloven.

Ik moet met iemand praten. Ik wil niemand met mijn ellende opzadelen, maar ik kan die ook niet langer opkroppen. Anders word ik gek. Ik wil zo graag mijn gevoelens de vrije loop laten in de hoop dat ik eindelijk door iemand begrepen word.

Na een boekpresentatie komt een vrouw naar me toe. Ze ziet er mooi uit: donkere ogen en blond haar, gekleed in een zwarte broek en een wit leren jasje.

‘Mijn leven is een boek waard en ik wil graag dat jij dat verhaal opschrijft,’ zegt ze.

‘Ik schrijf niet op bestelling,’ reageer ik kortaf.

De onbekende vrouw laat zich niet ontmoedigen en dringt aan op een ontmoeting.

Met tegenzin stem ik uiteindelijk toe.

Anna verschijnt precies op het afgesproken tijdstip. Ik ben nieuwsgierig naar haar verhaal. Een ongelukkige jeugd, een ongeneeslijke ziekte, seksueel misbruik in de familie?

Het blijkt geen van alle. Anna heeft onlangs ontdekt met wie ze twaalf jaar lang getrouwd is geweest. Met een loverboy. Voor de arrestatie van haar man had ze geen flauw idee dat hij in de internationale vrouwenhandel zat. Het enige wat ze wist was dat Sertan 's nachts als chauffeur voor escortdames werkte omdat dit goed betaalde.

In een uur tijd vertelt ze me zoveel absurde verhalen dat ik zeker weet dat niet iedereen zoiets meemaakt. De escapades van haar man als loverboy waren voor haar ongrijpbaar: net drijfzand onder een rimpelloze oppervlakte.

‘Mijn man moet morgen terechtstaan voor vrouwenhandel, verkrachting en witwassen van geld,’ zegt Anna. ‘Ik vind het heel eng om met de waarheid geconfronteerd te worden. Hij was er zo goed in om zijn verkeerde daden goed te praten en hij kon superlief en romantisch zijn nadat hij iets ergs had gezegd. Mensen die dat niet gewend zijn, begrijpen niets van de regels van het spel van zo'n man. Ik had zijn regels pas door toen we al getrouwd waren, maar toen was het al te laat. Hij liet me niet meer gaan.’

Er valt een korte stilte.

‘Kun je morgen misschien mee naar de rechtszaak?’ vraagt Anna opeens. Ze heeft een trieste, haast wanhopige blik in haar ogen.

‘Oké, maar ik beloof je nog niet dat ik het verhaal ga schrijven.’

‘Geeft niet,’ zegt ze. ‘Ik kom je morgenochtend om negen uur ophalen en dan rijden we naar de rechtbank in Haarlem.’

Anna gaat snel weg. Ze lijkt opgelucht. Volgens mij gelooft ze dat haar levensverhaal zo interessant is dat ik niet kan weigeren om het op te schrijven. Ik moet toegeven dat ik geboeid naar haar heb zitten luisteren, maar ik heb nog steeds mijn bedenkingen. Ik verbaas me over de kalmte waarmee Anna de meest gruwelijke gebeurtenissen vertelde. Alsof iemand haar een klap op haar hoofd heeft gegeven en al haar emoties heeft uitgeschakeld. Misschien heeft ze dat zelf gedaan om alles op een normale toon te kunnen vertellen.

Haar verhaal is té sterk en ik ben bang dat het in boekvorm ongeloofwaardig zal klinken. Wie maakt er nou in zo'n korte tijd zoveel mee?

Toch twijfel ik geen moment aan wat ze me heeft verteld. Anna was een van de vele Oost-Europese vrouwen die mooie verhalen hoorden over hoe gemakkelijk het was om geld te verdienen in het Westen. De baantjes lagen voor het oprapen. Ze wilde helemaal niet rijk worden, ze wilde slechts haar familie financieel helpen.

Achteraf kon Anna zich voor de kop slaan om haar naïviteit. Maar ze besepte pas dat ze opgelicht was toen ze samen met enkele andere jonge vrouwen in een huis werd opgesloten. Hun paspoorten werden afgepakt. Er was geen weg meer terug. Anna's nachtmerrie was nog maar net begonnen.

Een moderne harem

Als klein meisje wilde ik filmster worden. Ik had nooit gedacht dat mijn eigen leven in een soap-serie zou veranderen, gevuld met list en bedrog. Ik heb ook nooit gedacht dat ik de Oekraïne zou verlaten, maar mijn lot voerde me naar een totaal onbekend land. Misschien was het mijn lot niet, misschien was het slechts mijn naïviteit, maar op dat moment wist ik niet beter.

Er heerste pure wanhoop en ellende na de val van het communisme. De mensen raakten elk houvast kwijt, toen duidelijk werd dat de euforie over de herwonnen vrijheid de lelijke werkelijkheid niet langer kon bedekken. Alle jongeren wilden weg uit dit stuurloze land. De mooie meisjes hoopten allemaal een rijke buitenlander te strikken om mee te trouwen. We wisten vrijwel niets over West-Europa, maar één ding was voor ons duidelijk: dat moest een droomwereld zijn, simpelweg omdat ons verarmde vaderland dat niet was.

Die droomwereld is niet voor mij bedoeld, dacht ik eerst. Ik was op mijn twintigste getrouwd en vrij snel daarna gescheiden, omdat mijn man een dronkenlap bleek. Daarna ging ik terug naar mijn moeder, met mijn baby van drie maanden.

Van mijn moeders inkomen konden we nauwelijks rondkomen. Ik moest wat verzinnen om aan geld voor ons gezin te komen. Een vriendin zei dat ze naar Nederland ging om daar in de bloemen te werken. Dat klonk me als muziek in de oren, vooral toen ik hoorde dat je daar meer dan duizend dollar per maand mee kon verdienen.

Ik vond het heel erg zwaar om afscheid van mijn kindje te nemen. Maar toen dacht ik aan al dat geld en hoe gemakkelijk dit ons leven zou maken. Na drie maanden werken kon ik al een eenkamerappartement kopen.

Mijn moeder was ongerust, maar aan de andere kant had ze vertrouwen in mij. Ik had haar immers nog nooit teleurgesteld.

De eerste dag van de rechtszaak is in de ogen van Anna één groot fiasco. Ze ziet er gesloopt uit. Anna heeft zich zo lang geestelijk voorbereid op deze dag, op de confrontatie met alle strafbare feiten die haar man gepleegd heeft, dat het als een ijskoude douche voelt als de rechtszitting wordt afgeblazen. De advocate heeft zich op het laatste moment ziek gemeld en om die reden wordt de zaak voor onbepaalde tijd uitgesteld.

De officier van justitie krijgt toch nog even het woord. Alles wat Anna me verteld heeft, wordt op dat moment bevestigd. Haar man heeft de paspoorten van verschillende vrouwen afgenomen en ze gedwongen om het met prostitutie verdiende geld aan hem te geven. Sertan bracht de vrouwen in woningen in de buurt van Haarlem onder. Hij vertelde ze niet dat hij getrouwd was en kinderen had. Een van de vrouwen heeft hij verkracht. Een andere heeft hij verschillende keren geslagen en geschopt.

‘Heeft u begrepen wat de officier van justitie zojuist heeft gezegd?’ vraagt de rechter aan de verdachte.

Sertan knikt. ‘Mijn advocate gaat bezwaar maken,’ zegt hij. Zijn stem klinkt rustig.

‘Dat was het dan voor vandaag,’ zegt de rechter.

Sertan wordt afgevoerd. Hij werpt een blik op de vrouw met wie hij twaalf jaar heeft samengewoond. Twaalf jaar vol leugens. Anna geeft geen krimp.

Ik bekijk hem nieuwsgierig. Dus dit is de man op wie al die vrouwen smoorverliefd zijn geworden. Tientallen vrouwen. Ik begrijp het niet. Sertan is absoluut niet knap. Hij is 37 jaar, maar hij ziet er veel ouder uit. Zijn hoofd is kaalgeschoren en glinstert als een biljartbal. Hij heeft plooiën in zijn dikke nek. Wat heeft die man dat al die vrouwen verliefd op hem worden?

Een bewaker met handboeien aan zijn broek doet de deur achter hem dicht. Ik draai me naar Anna toe.

‘Hij is lelijker dan ik had verwacht,’ zeg ik eerlijk.

‘Ik zei je al dat hij niet bijzonder knap is. Wat had je dan verwacht?’

Tja. Hoe ziet een man eruit op wie vrouwen zo verliefd worden dat ze omwille van de liefde hun lichaam verkopen? Hoe ziet een man eruit die met gespeelde gevoelens zijn vriendinnen tot aan de rand van zelfmoord drijft? Daarop heb ik geen antwoord.

Buiten de rechtszaal zie ik een kleine man in een velours jasje en met een grote snor. Ik heb zijn gezicht onthouden, want hij glipte op het laatste moment de rechtszaal binnen en wilde bij de balie niet zeggen of hij familie was. Als ik zie dat de man in gesprek raakt met de advocate van de slachtoffers, wint mijn nieuwsgierigheid het van mijn nette manieren. Ik sluip dichterbij en probeer het gesprek af te luisteren.

De man blijkt een politierechercheur die onderzoek doet naar vrouwenhandel. Hij wisselt zijn visitekaartje uit met de advocate. Ik verzamel moed en spreek ze aan.

‘Mag ik misschien ook een visitekaartje? Ik ben van plan om een boek over deze rechtszaak te schrijven.’

Ze kijken me allebei verbaasd aan.

‘Ja, het is wel een boek waard, maar wie bent u?’ vraagt de rechercheur.

‘Ik werk als journaliste en ik schrijf ook boeken. Ik werd door zijn ex-vrouw gevraagd om haar levensverhaal op te schrijven.’

‘Zijn ex-vrouw? Hij is helemaal niet gescheiden.’

‘Toch wel,’ zegt Anna die dichterbij is gekomen. ‘Ik ben zijn ex-vrouw, sinds kort zijn we officieel gescheiden.’

Nu zijn alle blikken op haar gericht.

‘Dat was me ontgaan,’ zegt de politieman.

‘De scheiding is al uitgesproken, maar nog niet geregistreerd in het gemeentelijk register.’

‘Aha,’ zegt de rechercheur en overhandigt ons allebei een visitekaartje. Dat doet de advocate ook. ‘Ik ga tijdens de rechtszaak schadevergoeding voor twee van zijn slachtoffers eisen,’ zegt zij. ‘Honderdduizend euro lijkt me redelijk.’

Anna kijkt haar sprakeloos aan. Pas als de advocate en de rechercheur weggaan, doet ze haar mond weer open. ‘Hem kaalplukken? Dat lukt haar nooit. Sertan is zo uitgekookt als het om geld gaat. Ik denk dat ze geen cent krijgen. Vrouwen lieten zich door hem oplichten omdat ze hem zo graag wilden geloven. Ze gaven Sertan geld in de hoop dat hij bij ze bleef. Ik weet dat liefde blind maakt, maar zo blind toch niet?’

We lopen naar de parkeergarage. Anna opent de deuren van haar kleine oude Peugeot. Als we gaan rijden, begint het dashboardkastje hard te rammelen. Ze geeft het een paar duwtjes, maar het rammelen houdt niet op.

‘Je ex verdiende tonnen in de vrouwenhandel. Kon hij geen fatsoenlijke auto voor je kopen?’

‘Sertan was heel gierig,’ zegt Anna zachtjes. ‘Hij potte al zijn geld op. Voor zichzelf kocht hij natuurlijk wel een Mercedes. En een villa in Turkije. Sertan woont al van kleins af aan in Nederland, maar hij is van Turkse afkomst.’

In de auto vertelt Anna dat ze vrij snel met Sertan ging samenwonen, eigenlijk al voordat ze hem goed genoeg kende. ‘Op een dag zei hij dat hij met iemand anders getrouwd was.’

De opgekropte emoties verstikken haar stem en zoeken een uitweg.

‘Ik was zo verschrikkelijk kwaad,’ zegt Anna. ‘Ik wees hem direct de deur, want ik wilde niet het gezinsleven van iemand anders om zeep helpen. Toen dat tot hem doordrong, zei hij dat hij een grapje maakte om me uit te testen. De bruid op de foto die hij mij had laten zien, was gewoon zijn nichtje. Hoe kon ik denken dat hij getrouwd was? Hij was slechts 23 jaar. Dit was het Oostblok niet, waar iedereen zo vroeg trouwde.’

Anna vond het geen leuk grapje en al helemaal niet toen ze er later achter kwam dat dit gewoon de waarheid was. Sertan was al op zijn zeventiende in Turkije getrouwd, had twee kleine kinderen en de hele tijd repte hij daar met geen woord over.

‘Weet je hoe ik hier achter kwam?’ vraagt Anna. ‘Op een dag belde een vrouw bij me aan. Ze zei dat ze zijn echtgenote was en ze smeekte me om hun gezin niet kapot te maken. Ik was op dat moment hoogzwanger van Sertan.’

Ik ben even stil.

‘Had je medelijden met zijn vrouw?’

‘Jawel, maar wat moest ik dan? Moest mijn kind zonder vader opgroeien? Sertan gaf bovendien helemaal niets om haar en hun kinderen. Ze woonden niet ver, maar hij ging daar alleen op bezoek als hij iets nodig had. Ik begreep niet dat die vrouw dat pikte en dat ze hem terug wou, terwijl hij verliefd was op een ander.’

Sertan drong aan op een echtscheiding, maar zij weigerde. Ik was heel kwaad, maar diep van binnen begreep ik haar wel. Ze had immers twee kinderen van hem en ze wilde graag dat ze hun vader hielden. Het duurde heel erg lang voordat ze officieel gescheiden waren. Ons kind was al geboren.’

Wat zijn dat voor vrouwen? vraag ik me af. Ik kan me niet voorstellen dat mijn man bijna elke dag bij een andere vrouw slaapt en dat ik geen scheiding zou willen. Dat Anna daar begrip voor heeft! Het lijkt me heel triest als mijn kinderen zonder vader zouden moeten opgroeien, maar het lijkt me nog triester als hun vader bij een andere vrouw woont. Hoe vertel je dat aan kinderen? Papa logeert elke dag bij een minnares en daar heeft hij ook een paar kinderen rondlopen. Daarom kan papa niet zo vaak naar huis komen. Dat klinkt allemaal zo absurd, maar blijkbaar kan de werkelijkheid nog absurder zijn dan wat je in je fantasie bedenkt.

We komen aan bij een huis in een nieuwbouwwijk vlakbij Haarlem. Anna nodigt me uit om een kop koffie te drinken. Als de deur opengaat, worden we enthousiast begroet door een Amerikaanse cockerspaniël. Terwijl hij kwispelstaart, laat hij zijn plas op het laminaat in de gang lopen.

‘Hij plast altijd als hij onbekenden ziet,’ zegt Anna.

‘Grapje zeker?’

‘Helemaal geen grapje,’ antwoordt ze terwijl ze de nattigheid met toiletpapier dept. ‘Vroeger deed hij dat ook van blijdschap als ik thuiskwam. Dat ging gelukkig over. Hè, Dino?’

Dino kwispelt vrolijk en springt op de mooie loungebank.

‘Hoe oud is Dino?’

‘Eén jaar. Hij is verder zindelijk, hoor,’ verzekert Anna. ‘Alleen bij het zien van vreemde mensen begint hij spontaan te plassen. Ik weet niet waarom. Angst, schrik of opwindung. Ik kan niets anders bedenken.’

Terwijl Anna koffie zet, zie ik een gelige vlek op het crèmekleurige vloerkleed.

‘Ik denk dat hij ook op je vloerkleed heeft geplast,’ roep ik richting keuken.

Anna komt aangesneld. ‘Foei Dino. Hoe durf je!’

Ze pakt een doek en gaat deppen. Na dit onsmakelijke tafereel zet ze een schaal met bonbons op tafel.

‘Oekraïense bonbons,’ zegt ze. ‘Proef maar.’

Ik pak er eentje met een zwart-witte wikkel met koeienvlekken. Chocola met karamelvulling.

‘Hoe is het mogelijk dat je man al zo lang in de vrouwenhandel zat en dat je niets doorhad?’ vraag ik zonder omwegen.

‘Ik dacht dat hij gewoon als chauffeur voor escortdames werkte. Ik had geen flauw idee dat hij hun pooier was en dat hij ook met hen naar bed ging.’

‘Veel vrouwen schijnen het te kunnen ruiken als hun man vreemdgaat.’

‘Ik denk dat ik er nog niet klaar voor was om de waarheid te geloven.’

‘Moet je daar klaar voor zijn?’

‘In zekere zin wel. De waarheid kan heel veel pijn doen.’

Anna zwijgt, maar wat ze niet zegt is belangrijker dan wat ze wel vertelt.

‘De laatste jaren vermoedde ik dat hij vreemdging,’ gaat ze plotseling verder. ‘Maar op dat moment interesseerde me dat niet zo veel meer. Mijn gevoelens voor hem waren sterk bekoeld. Ik wilde scheiden, maar dat wilde Sertan absoluut niet. Na elke ruzie kwam hij het goedmaken. Hij bleef me achtervolgen.’

‘Waarom, als hij zoveel andere vrouwen had?’

‘Ik weet het niet. Misschien omdat ik een nette vrouw was en goed voor de huishouding en de kinderen zorgde. Maar sinds hij zelfs mijn beste vriendin probeerde te verleiden, droogde mijn liefde voor hem op.’

‘Je beste vriendin?’

Het begint een beetje op een verhoor te lijken, maar Anna schrikt niet als ik haar zulke persoonlijke vragen stel.

‘Ja, we groeiden samen op in de Oekraïne. Mijn vriendin kwam naar Nederland op bezoek en ze hoopte dat ze wat geld kon verdienen voordat ze terug zou gaan. Ze had een visum voor twee maanden. Sertan zei tegen mij dat ze als prostituee kon gaan werken, maar ik verklaarde hem voor gek. Hoe durfde hij zo over mijn beste vriendin te praten!’

‘Anna, je bent blind,’ zei hij. ‘Zie je niet hoe geil ze naar me kijkt? Ze is gewoon een hoertje. Ik ga je vanavond nog bewijzen dat je vriendin zich zonder tegensputteren uitkleedt. Als ik de muziek harder zet, is dat een teken dat het gelukt is.’

‘Wie denk je dat je bent?’ sneerde Anna voordat ze naar bed ging.

Sertan keek haar uitdagend aan.

‘Wacht maar af,’ zei hij afgemeten.

Anna geloofde niet dat haar beste vriendin op de gespeelde avances van haar man zou ingaan en ging met een gerust hart slapen.

Opeens klonk er keiharde muziek. Ze rende naar de logeerkamer. Wat Anna daar zag, vergeet ze nooit meer.

Als ze het nu vertelt, bijna twaalf jaar later, hoor ik nog ongeloof en bitterheid in haar stem.

‘Daar was ze dan, bloot in de armen van mijn man. Ik kon niet geloven dat ze op het punt stond om met hem naar bed te gaan. Ik gaf haar een paar harde klappen. “Jij hoer, jij bent altijd mijn beste vriendin geweest, we konden alles delen, over alles praten... Waarom wil je mijn man afpakken?”

Anna had er vanaf dat moment geen moeite mee dat Sertan haar beste vriendin naar de Amsterdamse tippelzone wilde brengen.

‘Als ze zich als een hoer gedroeg, kon ze op die manier ook geld gaan verdienen,’ zegt ze. ‘Ik ben wel een keer uit nieuwsgierigheid naar de tippelzone gegaan. Ik had op dat moment nog een enorme hekel aan haar, maar tegelijkertijd vond ik haar situatie ook zo zielig. Hoe mijn vroegere beste vriendin daar stond en naar pukkelige en lelijke mannen lonkte... Heel vies. En dan neuken in die auto’s...’

Anna’s woordenstroom stokt net zo plotseling als die begonnen is.

‘Heb je haar daarna nog gezien?’

‘Nee, ze interesseerde me niet meer. Dit is al jaren geleden. Mocht ik haar ooit weer zien, dan is het wat mij betreft vergeven en vergeten. Ze heeft er flink voor moeten boeten.’

Ik ben lichtelijk verbaasd over de vergevingsgezindheid van Anna. Misschien heb ik gewoon meer tijd nodig om alles wat ze me verteld heeft te verwerken.

Ik heb de vrouwenhandel nooit een boeiend onderwerp gevonden. Het was altijd een ver-van-mijn-bedshow. Natuurlijk had ik er wel wat over gelezen. Over hoe Oost-Europese vrouwen hun beste vriendin opbelden en enthousiast op bezoek nodigden, terwijl zware jongens een pistool tegen hun hoofd hielden. Eenmaal aangekomen, moesten de vriendinnen ook hun paspoort inleveren en in de rosse buurt aan het werk gaan.

Soms belden de vrouwenhandelaren wanhopige moeders op en vertelden hun dat ze hun verdwenen dochter vrij zouden laten als de moeder drie jonge meisjes wist te ronselen. Veel moeders deden dat. Het was immers de enige manier om hun dochter te redden.

In mijn vaderland Bulgarije werd het onderwerp heel uitgebreid in de media behandeld, omdat zoveel jonge vrouwen onder valse voorwendselen naar Nederland werden gelokt. Ik weet nog hoe ik een keer vol enthousiasme aan mijn oma vertelde over een snoepreisje voor de pers naar Zwitserland. Oma reageerde allerminst enthousiast. Ze waarschuwde me dat vrouwenhandelaren deze val hadden bedacht en dat ze bij aankomst mijn paspoort zouden afpakken.

‘Weet je wat ik het ergste vind?’ haalt Anna me uit mijn gepeins. ‘Dat ik steeds tegen mijn kinderen moet liegen dat hun vader in het buitenland is, terwijl hij in de gevangenis zit. Ik wil mijn zoons zo graag beschermen. Ik ben op zoek naar een goed moment om ze met de bittere werkelijkheid te confronteren. Het is zo vervelend dat ik allerlei leugens uit de kast moet halen, terwijl ik ze zo graag de waarheid wil vertellen. Als het allemaal achter de rug is, biecht ik alles op. Ze zijn nu twaalf en veertien, net niet oud genoeg om sommige dingen te begrijpen. Ik hoop dat ze me vergeven dat ik de waarheid zo lang achtergehouden heb.’

Dino, die ze ook als een zoontje behandelt, springt met zijn voorpoten op de salontafel en probeert een van de Oekraïense chocolaatjes te bemachtigen. Anna jaagt hem weg, verontwaardigd over zijn slechte manieren. Het lukt Dino wel om het papiertje met de koeienvlekken te stelen. Hij zit daar vrolijk op te kauwen en werpt af en toe een blik op Anna om te peilen of ze niet van plan is om zijn nieuwste verovering af te pakken.

In mijn ogen is dat een grappig tafereel. Dino is een hond met een typisch Oost-Europese opvoeding. Mijn hond in Bulgarije mocht ook veel meer dan zijn Nederlandse soortgenoten. Hij mocht zelfs tegen autobanden plassen zonder dat de eigenaar van de vierwieler witheet werd. Toen ik mijn hond in zijn nieuwe vaderland liet inburgeren, viel dat hem zwaar tegen. Hij wilde vooral niet wennen aan al die kabouters, die

verschillende tuinen sierden. Als hij die kleurrijke mannetjes met gekke hoedjes zag, kon ik hem niet meer tegenhouden. Hij bleef in hun plastic billen bijten. Ik schaamde me heel erg. Misschien net zo erg als Anna, die het ook niet lukt om haar Dino te laten inburgeren.

De vlucht

Als kind was ik heel rustig en voorzichtig. Iedereen vond me lief. Ook op school hoorde ik bij de populaire meisjes. Toch bleef ik altijd een beetje bang en verlegen. Ik zei nooit wat ik wilde en vertelde altijd wat de anderen hoopten te horen.

Veel mensen denken dat ik een ongelukkige jeugd heb gehad omdat ik in een communistische dictatuur opgroeide, maar eigenlijk werd mijn leven pas ongelukkig toen ik naar Nederland kwam.

Natuurlijk was de armoede in de Oekraïne niet prettig, maar de saamhorigheid van de mensen en de liefde die je voelde, compenseerden een heleboel.

In Nederland hoef ik nooit meer met een lege maag naar bed, maar geestelijk voel ik me wel volkomen leeg.

Vandaag is het opnieuw een perfecte dag om geconfronteerd te worden met de nutteloosheid van mijn bestaan. Ik hoef alleen maar aan de door de regen betraande ramen van mijn huis te kijken om depressief te worden.

Het leven is net een dartbord met in het midden het geluk en eromheen lukraak geworpen dart-pijlen. Je weet niet van te voren hoe ver jouw pijn van het geluk komt; het toeval mag je nooit uitsluiten.

Ik zwijg zo vaak dat ik in mezelf begin te praten. Hoe heeft een man me zo kunnen veranderen? Ik was altijd zo sterk en zo geëmancipeerd. Ik heb zelf de scheiding van mijn eerste man aangevraagd en de reacties van anderen konden me helemaal niet schelen. Ik was tenslotte baas over mijn eigen geluk.

Misschien voelde ik me toen zo sterk, omdat ik in mijn eigen land was, omdat ik vrienden en familie had die me bij problemen konden steunen. In Nederland ben ik niemand.

Het enige wat ik over de vlucht van Anna naar Nederland weet, is dat het een vlucht uit de armoede is geweest en dat ze op het nippertje aan gedwongen prostitutie is ontsnapt.

‘Ik wilde in het Westen werken om geld te verdienen, maar dat kon niet op een legale manier,’ vertelt ze. ‘Ik moest dus de grens over gesmokkeld worden. Als ik van tevoren had geweten hoe hachelijk zo’n onderneming was, had ik het nooit aangedurfd. Achteraf gezien had ik zomaar doodgeschoten kunnen worden door een grenssoldaat, maar op dat moment dacht ik daar helemaal niet aan. Ik zag mijn vlucht naar het Westen als een spannend avontuur, als een stap naar een betere toekomst.’

Anna had een jong kind en van de drie dollar kinderbijslag kon ze alleen maar boter en melk kopen. De kleine had ook vlees en groenten nodig en die wilde ze hem graag geven. Ze ging naarstig op zoek naar een baan, maar met haar kappersopleiding kon ze geen werk vinden.

‘Verder studeren kon ik ook niet, omdat we daar het geld niet voor hadden,’ zegt Anna. ‘Het communisme was net gevallen en de gratis opleidingen voor iedereen waren direct afgeschaft.’

Werken in West-Europa klonk dus heel aantrekkelijk. Zo kon Anna ook tijdelijk haar krappe woning ontvluchten. ‘Ons tweekamerappartement had een slaapkamer voor opa en oma en een woonkamer waar mijn moeder, de baby en ik sliepen. Dat was in de Oekraïne vrij gebruikelijk; de woningnood was hoog. Ik vond het heel normaal dat ik op mijn tweeëntwintigste samen met mijn moeder op een slaapbank sliep.’

Vlakbij de Duitse grens moest Anna samen met haar vriendin in een jeep stappen waarin nog twee andere meisjes zaten. 'Is er voor iedereen werk in de bloemen?' vroeg ze zich op dat moment af.

'In de auto was het heel stil,' vertelt Anna. 'Vlakbij de grens reden we zonder licht. Het was nog niet helemaal donker en toch vond ik het eng. Op een gegeven moment moesten we uitstappen en in een bos wachten. De mensensmokkelaars gingen het terrein verkennen. Hun leider was een Nederlander. Het was eind oktober en ik had het heel erg koud. Ik wenste dat dit avontuur al achter de rug was.'

Toen onze gidsen terugkwamen, vertelden ze dat er die avond te veel bewaking was. We moesten dus terug naar een Poolse stadje vlakbij de Duitse grens. We bleven in een hotel slapen. Het viel me op dat een van de meisjes gehandicapt was: haar linkerbeen was veel korter dan het andere. Ze deelde het bed met onze gids. Aan de geluiden te horen, bleef het niet alleen bij slapen.'

Twee dagen later probeerden ze opnieuw de grens over te steken. 'Mer, je kan nooit mooi genoeg omschrijven hoe spannend en emotioneel dat was,' zegt Anna. 'Je kan er wel een prachtig stukje film van maken, mocht je ooit regisseur worden. We zaten opgesloten in een jeep en we wachtten urenlang op het juiste moment. Ik beefde over mijn hele lichaam.'

Een van de meisjes moest nodig plassen. De chauffeur van de jeep zei tegen haar: "Loop niet te ver het bos in, want straks hebben de grenswachters je te pakken." Ze ging min of meer naast de auto plassen, zo bang was ze.

"Kunnen jullie zwemmen?" vroeg de Nederlandse gids.

"Ik kan het niet zo goed. Hoezo?" antwoordde ik.

"Jullie moeten straks een riviertje oversteken en op sommige plaatsen kan het water diep zijn."

Ik schrok hier nogal van, maar de Nederlander stelde me gerust. Hij zou ons precies laten zien waar we de rivier moesten oversteken om niet in de problemen te komen.

Bij de grens werden we toegevoegd aan een groep Poolse jongens die sigaretten naar Duitsland smokkelden. Ze hadden hun koopwaar in waterdichte zakken verpakt.

"Je eerste keer?" vroeg een van de Poolse jongens.

Ik knikte.

"Het water staat onder stroom, maar dat kan geen kwaad," zei hij. "Je voelt het wel een beetje prikken."

Onder stroom. Ik dacht dat ik hem niet goed verstaan had. Ik kon me niet voorstellen dat iemand mijn leven of mijn gezondheid op het spel zou zetten.

Ik keek naar het donkere water. Ik aarzelde, want ik zag een aantal draaikolken.

"Kom op, Anna," moedigde mijn vriendin me aan. "We zijn zo ver gekomen, wou je het nu opgeven? Dit riviertje is niet meer dan vijftig meter breed. We zijn zo aan de overkant."

Zonder mijn antwoord af te wachten, liep ze het water in. Ze wilde blijkbaar het goede voorbeeld geven. Een andere vrouw volgde. Het gehandicapte meisje bleef achter. Zij twijfelde nog sterker dan ik, want ze kon helemaal niet zwemmen.

Toen ik zag dat die twee vrij gemakkelijk door het water banjerden, trok ik ook mijn kleren uit. De gehandicapte deed hetzelfde en we liepen samen de rivier in. Ik voelde het water op een vreemde manier in mijn benen prikken.

Het was koud en we kregen het steeds kouder toen het water tot ons middel reikte. Het was ook heel eng, want vlakbij was een brug tussen Polen en Duitsland en we zagen de hele tijd een draaiende lamp die de rivier verlichtte.

Met klapperende tanden liepen we naar de overkant. Op een gegeven moment kwamen we in diep water terecht en toen moesten we zwemmen. Ik zag het gehandicapte meisje spartelen en wegdrijven.

“Help,” riep ze zacht, maar wanhopig.

Ik kon er niet goed bij en trok aan haar lange haar. Toen kon ze mijn hand pakken. Ik hielp haar naar de overkant. Als ze in haar eentje het water in was gegaan, was ze zeker verdronken. Ze was pas zeventien.’

‘Dus je hebt haar leven gered?’ onderbreek ik Anna en kijk haar bewonderend aan. ‘Dat moet een fantastisch gevoel zijn.’

‘Ach, dat was gewoon de situatie,’ zegt ze bescheiden. ‘Soms hoef je geen held te zijn om iemand van de verdrinkingsdood te redden. Dit meisje wist trouwens als enige dat we niet in de bloemen gingen werken, maar in de prostitutie. Ze vertelde me later dat dit haar eigen keus was. Ze wilde snel geld verdienen. De mensensmokkelaars hadden haar paspoort vervalst, omdat ze nog te jong was.’

Anna last een adempauze in en slikt. Daarna praat ze snel verder, terwijl ze met haar handen gebaart.

‘Toen we uit het water kwamen, wist ik zeker dat de Pool niet had gelogen dat het grensrieviertje onder stroom stond. Mijn handen kon ik vrij bewegen, maar mijn benen waren vrijwel gevoelloos. Alsof ik gedeeltelijk verlamd was. De andere meisjes hadden dat ook. We liepen allemaal strompelend, waggelend en struikelend naar een auto die klaarstond.

Pas uren later kreeg ik weer wat gevoel in mijn benen. Ik was daar dolblij mee, want ik was bang dat ik voor de rest van mijn leven verlamd zou zijn.’

De Nederlandse gids reed ze naar Haarlem, waar de meisjes in een huis werden opgesloten. Anna stierf bijna van angst toen ze hoorde wat de bedoeling was. Ze gingen niet in de bloemen werken, maar in de prostitutie.

‘Ik stond op en begon te schreeuwen dat we dit niet afgesproken hadden, dat ik niet voor niets door modderige wegen in een donker bos had gelopen en dat ik echt niet van plan was om voor wie dan ook uit de kleren te gaan. Onze gids begreep niet helemaal wat ik zei, maar wel dat ik protesteerde en dat ik geen zin had om als prostituee te gaan werken. Niet dat het iets opleverde: we werden opnieuw opgesloten.’

Hun pooier bracht hun elke dag eten, maar dat was net genoeg om niet te verhongeren.

‘Alleen brood, geen warm eten,’ herinnert Anna zich. ‘Op een dag kregen we eieren die stonken. Ik dacht dat de eieren in Nederland anders waren en dat ze daarom zo sterk roken, maar ze waren gewoon bedorven. We hadden honger, dus we hebben ze opgegeten.’

Toen kwam een vrouw ons vertellen over wat het vak van een prostituee inhield. Ik weet nog precies hoe het huis eruitzag en hoe we daar zaten toen ze begon te praten, maar haar woorden herinner ik me niet meer zo goed. Wel dat we op een gegeven moment een Nederlandse zin moesten herhalen en onthouden. De vertaling zouden we later te horen krijgen.’

‘Welke zin was dat?’

‘Pijpen, neuken, vijftig gulden.’

Ik kijk haar perplex aan. Anna begint te lachen: ‘Pijpen, neuken, vijftig gulden. Dat waren de eerste Nederlandse woorden die ik leerde. Ik wist alleen nog niet wat ze betekenden.’

‘En toen je dat hoorde?’

‘Toen kreeg ik te weinig lucht. Shit, wat moet ik nu? dacht ik. Onze “lerares” vertelde dat ze zelf een maand lang opgesloten zat in het huis van de baas. Daar woonden ook zijn

vrouw en twee kinderen. “Dit werk went wel,” zei ze. “En de verdiensten zijn heel goed. Veel beter dan in de bloemen werken. Jullie gaan slapen in de hoerenbuurt in Alkmaar. Daar heeft jullie pooier peeskamertjes gehuurd, waar je kunt werken en slapen.”

Ik vond het vreemd en misselijkmakend dat je in het kamertje waar je seks met vreemden had, ook nog moest wonen. Ze vertelde dat die peeskamertjes een bovenverdieping hadden waar je kon koken en zitten, maar toch. Ik moest er niet aan denken om daar te blijven. Die nacht kon ik helemaal niet slapen, ook al was ik doodop. Ik heb alleen maar zitten nadenken over hoe ik zou kunnen ontsnappen.’

De volgende dag moesten alle vrouwen verplicht hasj roken voordat ze een rondleiding door de hoerenbuurt kregen. ‘De bedoeling was dat we nog dezelfde dag aan het werk zouden gaan, maar we waren allemaal misselijk van de hasj,’ zegt Anna. ‘We gingen dus terug naar het huis en werden daar opnieuw opgesloten. Ondertussen maakte onze baas een afspraak om ons te verkopen zonder te weten dat hij door de politie werd afgeluisterd.

Twee dikke Duitsers kwamen ons bekijken. Waarschijnlijk waren dat de kopers. We moesten één voor één naar beneden om onze vrouwelijkheid te presenteren.

Ik hoorde de eerste meisjes huilen. Ze kwamen niet terug en dat maakte me nog angstiger.

Daarna was het mijn beurt. Ik huilde zo erg dat de mannen niet veel met me deden. Ze bekeken alleen mijn blote lichaam en lieten me gaan. Later hoorde ik dat ze de andere meisjes met dildo’s hadden uitgetest of ze goed genoeg voor het vak waren. Mijn vriendin kon de hele nacht niet slapen, omdat haar achterste pijn deed van het oprekken. Ze werd in heel veel verschillende standjes gepakt, vertelde ze door haar tranen heen. Ik had medelijden met haar, maar ik voelde me niet bij machte om haar te troosten.

De Duitsers gingen weg. Ik weet nog steeds niet of ze ons toen gekocht hadden of niet. De volgende dag was een van de mooiste in mijn leven: de Nederlandse politie kwam ons met man en macht bevrijden. De agenten konden de deur niet open krijgen en toen hebben ze die geramd. We werden meegenomen naar het politiebureau voor een uitgebreid verhoor.

Daarna kregen we te horen dat we opgesloten konden worden in een speciale inrichting. Ik wilde dat niet. Ik was niet naar Nederland gekomen om opgesloten te worden. Ik moest werk zoeken om mijn familie financieel te helpen en mijn kind te eten te geven. Mijn vriendin dacht daar net zo over. De tolk vertaalde onze woorden en tot onze grootste verbazing arresteerde de politie ons niet, maar liet ons vrij. We mochten gaan en staan waar we wilden, maar we hadden geen cent.’

Anna voelde zich als een rat in de val. Ze liep een tijdje doelloos door de winkelstraat.

‘Daarna ging ik op een terrasje zitten. Een sympathieke man vroeg of er nog een plek vrij was aan mijn tafel. En zo ontmoette ik Sertan,’ vertelt Anna. ‘We raakten aan de praat. Hij begreep mijn probleem en stelde voor dat mijn vriendin en ik de komende dagen bij hem bleven logeren. Hij gaf ons ook wat geld om kleding te kopen. Onze kleren lagen nog in het huis van de pooier, maar we mochten ze van de politie niet ophalen in verband met het onderzoek. Sertan belde de politie om te vertellen dat we bij hem verbleven. We moesten dat laten weten, omdat we opgeroepen zouden worden om tegen de pooier te getuigen. Mijn vriendin wilde trouwens zo snel mogelijk terug naar de Oekraïne en dat heeft ze ook gedaan.’

Anna vond Sertan meteen leuk. Hij was zo lief en belangstellend. De man die alle vrouwen een gouden toekomst beloofde. Ze werden allemaal zo verliefd op hem dat ze alles voor hem deden. Hij dreef ze de prostitutie in en pakte hun geld af. Maar dat wist Anna nog niet. Waarschijnlijk was hij dat ook met haar van plan.

Haar redding was dat ze zwanger van hem werd.